

Lausunto

11.09.2020

Asia: VN/13058/2020

Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista (ml. tekniset muutokset)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee hallituksen esitystä laiksi liikenteen palveluista annetun lain sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lisäksi laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annettua lakia, Liikenne- ja viestintävirastosta annettua lakia sekä painelaitelakia.

Käynnissä oleva lainsäädäntöhanke liittyy direktiivien (EU) 2017/2397 ja (EU) 2019/1159 täytäntöönpanoon sekä eduskunnan lausumaan, jossa edellytetään liikenteen palveluista annetun lain lukunumeroinnin muuttamista juoksevaksi. Lisäksi on havaittu tarpeita muille muutoksille, mukaan lukien tekniset muutokset osaan liikenteen palveluista annetun lain, Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain sekä painelaitelain säännöksistä.

Varautumisvelvollisuuden laajentaminen (liikennepalvelulaki 18)

Lakiehdotuksen mukaan liikenteen palveluista annetun lain 18 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että henkilökuljetuspalveluja tarjoavien tieliikenteen luvanhaltijoiden varautumisvelvollisuutta laajennettaisiin. Voimassa olevan lain mukaan varautumisvelvollisuus koskee vain luvanhaltijoita, joilla on liikennekäytössä enemmän kuin 15 linja-autoa taikka ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää, jonka suurin sallittu kokonaismassa on yli 3 500 kiloa. Ehdotettu muutos laajentaisi varautumisvelvollisuuden koskemaan myös taksiliikenteen toimijoita ja toimijoita, joilla on vähäisempi määrä linja-auto- tai kuorma-autokalustoa. Tavaraliikenneluvan haltijoista laajennus koskisi vain niitä, jotka harjoittavat myös henkilökuljetusta. Ehdotuksen mukaan pienempien toimijoiden varautumisvelvollisuus olisi suurempia toimijoita suppeampi.

Ehdotettu varautumisvelvollisuus koskisi myös taksiliikenneluvan hankkineita matkailupalveluyrityksiä kuten luontomatkailupalveluja tarjoavia yrityksiä (esimerkiksi koira-, moottorikelkka-, poro-, vaellus-, melonta- ja eläintenkatseusafareita), jotka kuljettavat asiakkaitaan vain palvelupaketin osana.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry kiittää lausuntopyyntöä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

1. Koronakriisi on synkettänyt matkailu- ja ravintola-alan taloudellisia näkymiä

Koronakriisi on ajanut matkailu- ja ravintola-alan yrittäjät sekä heidän työntekijänsä ennenäkemättömään ahdinkoon. Eduskunnan ja hallituksen päättämät kokoontumis-, matkustus-, ja ravintolatoiminnan rajoitukset, asiakkaiden varovaisuus, etätyöt ja erityisesti ulkomaalaisten asiakkaiden vähäisyys ovat kurittaneet matkailu- ja ravintola-alaa maaliskuun puolivälistä lähtien. Vaikka rajoituksia on purettu ja niitä on lievennetty, palvelujen kysyntä on edelleen heikkoa edelliseen vuoteen verrattuna.

MaRan jäsenkyselyn mukaan yritysten ja työntekijöiden näkymä vuoden loppuun asti on synkkä. Noin 70 prosenttia jäsenyrityksistä arvioi liikevaihtonsa alenevan vähintään 30 prosenttia syys–joulukuussa. Myös alan henkilöstö on tiukoilla pitkään jatkuneiden lomautusten vuoksi. 57 prosenttia yrityksistä arvioi lomauttavansa syys–joulukuussa ainakin jonkin verran työntekijöitään ja 3 prosenttia olevansa suljettu. Vaikeimmassa asemassa ovat ohjelmapalvelualan yritykset, joista lähes 80 prosenttia arvioi menettävänsä yli 80 prosenttia liikevaihdostaan. Puolet ohjelmapalvelualan yrityksistä arvioi olevansa kon-kurssiuhan alla kuuden kuukauden kuluttua. 72 prosenttia ohjelmapalvelualan yrityksistä arvioi, että vähintään 60 prosenttia henkilökunnasta on lomautettu syys–joulukuussa verrattuna vastaavaan aikaan viime vuonna ja peräti 14 prosenttia arvioi, että toiminta on kokonaan suljettu.

Toimiala tarvitsee tukea kriisissä ja kriisin jälkeen. On ensiarvoisen tärkeää, että lainsäädännöllä ei säädetä uusia velvoitteita, jotka lisäävät matkailu- ja ravintola-alan yritysten kustannusrasitusta tai hallinnollista taakkaa. Tämä tulee ottaa huomioon myös liikenteen palveluja koskevaa lakia uudistettaessa.

2. Varautumisvelvollisuuden laajentaminen

MaRa edustaa laajalti matkailu- ja ohjelmapalvelualan yrityksiä Suomessa. MaRan jäseniin kuuluu erilaisia ohjelma- ja luontomatkailupalveluja tarjoavia yrityksiä, jotka järjestävät koti- ja ulkomaisille matkailijoille erilaisia ohjelmapalveluja, safareita ja muita aktivi-teetteja. MaRan jäseniä ovat muutamia mainitaksemme muun muassa Lapland Safaris Oy, Harriniva Hotels & Safaris Oy,

Rukapalvelu Oy, Boreal Wildlife Centre Oy, Koli Activ Oy ja Martinselkosen Eräkeskus. MaRa neuvottelee ohjelmapalvelualueella työehtosopimuksen yhdessä palvelualan ammattiliitto PAMin kanssa.

Matkailupalveluja ja niihin liittyviä kuljetuspalveluja tarjoavat yritykset ovat pääosin erittäin pieniä, yrittäjä mukaan lukien 1-3 henkilöä ympärivuotisesti työllistäviä. Yrityksiä on useita satoja ja osa niistä toimii myös muilla toimialoilla (esimerkiksi maatalous). Matkailupalvelujen tarjonta on erittäin sesonkiluonteista. Asiakasryhmät ovat tyypillisesti pieniä, 2–6 henkilön ryhmiä.

Yritys tarjoaa yleensä luontomatkailupalveluja (esimerkiksi koira-, moottorikelkka-, poro-, vaellus-, melonta- ja eläintenkatselusafareita), joihin liittyvänä välttämättömänä osana on kuljetus esimerkiksi majoituspaikasta safarin varusteiden haku- tai aloituspaikkaan. Ajoneuvon kuljettajana toimiva ryhmän opas antaa asiakkaille jo kuljetuksen aikana tarkempia tietoja palvelukokonaisuudesta, kuten majoituksesta, ruokailuista, safarin ohjelmasta ja asiakkaan käyttöön tulevista välineistä sekä tekee itsensä tutuksi ryhmälle, jonka kanssa hän viettää aikaa joskus jopa useamman päivän.

Matkailupalveluiden yhteydessä tapahtuva asiakkaiden kuljettamiseen liittyvä palvelu on vain oheis- tai hyvin pieni lisäpalvelu osana palvelukokonaisuutta, jonka keskeisenä osana ei ole henkilökuljetuspalvelu vaan matkailuelämysten tarjoaminen. Taksiliikenneluvan vaatiminen palvelupaketin kuljetuksiin on tarpeettoman raskas velvoite ja on lisännyt yritysten kustannuksia moninkertaisten vakuutusmaksujen takia.

MaRa on taksilain korjauspakettia koskevassa lausunnossaan vaatinut, että matkailupalveluyritysten palvelupaketin osana tapahtuvat kuljetukset vapautetaan taksiliikenneluvan piiristä. Taksiliikennelupa aiheuttaa matkailupalveluyrityksille merkittäviä kustannuksia ja tarpeetonta hallinnollista taakkaa. Poikkeuksen palauttamisen välttämättömyys korostuu, kun taksiliikenneluvalla toimimiseen säädetään uusia velvoitteita. Useat näistä velvoitteista ovat yhteensopimattomia tai tarpeettomia, kun kyse on ainoastaan palvelupaketin osana tapahtuvista kuljetuksista.

MaRa pitää erittäin huolestuttavana, että lakiehdotuksen perusteella palvelupaketin osana kuljetuksia tarjoavien matkailupalveluyritysten hallinnollinen taakka ja kustannukset kasvaisivat entisestään.

Liikennepalvelulain 18 §:n muuttamista koskevan ehdotuksen mukaan varautumissuunnitelman laatimisveloitteen laajentamisella tavoitellaan yhteiskunnallisten toimintojen turvaamista ja helpottamista normaaliolojen häiriötilanteissa (lakiehdotuksen sivu 28). Yksityiskohtaisten perustelujen (lakiehdotuksen sivu 39) mukaan pienempien toimijoiden olisi varauduttava vakaviin normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin, ja huolehdittava erityisesti tartuntatautien

leviämisen ehkäisemiseen, matkustajien terveyteen ja suuronnettomuuden torjuntaan liittyvistä toimenpiteistä. Kun edellä mainittu tilanne on kansallisesti tai alueellisesti vahvistettu, olisi luvanhaltijan laadittava suunnitelma. Varautuminen vaatisi yrityksiltä resursseja esimerkiksi varautumissuunnitelman tekemiseen ja työntekijöiden perehdyttämiseen (lakiehdotuksen sivu 28).

MaRa katsoo, että on perusteetonta ja ylimitoitettua sääntelyä, jos palvelupaketin osana kuljetuksia tarjoavien ohjelmalvelu- ja luontomatkailupalveluyritysten pitäisi laatia liikennepalvelulain 18 §:n tarkoittamia varautumissuunnitelmia.

MaRa toteaa, että matkailupalveluyritysten palvelupaketin osana tapahtuvia kuljetuksia ei tarjota yleisölle vaan rajatulle asiakaspiirille. Kuljetuspalvelu kohdistuu aina siihen ryhmään, joka käyttää yrityksen matkailupalveluita (esimerkiksi moottorikelkka-, poro-, vaellus-, melonta- ja eläintenkatselusafareita). Kuljetus on vähäinen osa palvelupakettia eikä kuljetuspalvelua voi ostaa palveluyritykseltä erikseen (LiVM 17/2018). Matkailupalveluiden yhteydessä tapahtuva asiakkaiden kuljettamiseen liittyvä palvelu on vain oheis- tai hyvin pieni lisäpalvelu osana palvelukokonaisuutta, jonka keskeisenä osana ei ole henkilökuljetuspalvelu vaan matkailuelämysten tarjoaminen. Matkailupalveluihin liittyvät kuljetukset eivät kilpaile taksiliikenteen kanssa. Kuljetuspalveluja ei tarjota rajoittamattomalle asiakaspiirille. Kuljetus on osa matkailupalvelukokonaisuutta ja se kohdistuu vain matkailupalveluyrityksen asiakkaisiin. Kuljetus on pääasialliseen palveluun liittyvä liitännäistoiminto.

MaRa toteaa, että ohjelma- ja luontomatkailupalveluja tarjoavien yritysten tulee osana kuluttajaturvallisuuslainsäädäntöä huolehtia palvelunsa turvallisuudesta. Toiminnanharjoittajan on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistauduttava siitä, että kulutustavarasta tai kuluttajapalvelusta ei aiheudu vaaraa kenenkään terveydelle tai omaisuudelle (kuluttajaturvallisuuslaki 5 §). Ohjelma- ja luontomat-kailupalveluja tarjoavien yritysten tulee arvioida tarjoamiinsa palveluihin liittyvät riskit ja laatia turvallisuusasiakirja, jossa palveluihin ja toimintaan liittyvät riskit on perusteellisesti kartoitettu ja selvitetty samalla myös riskien ehkäisemistä edellyttävät toimenpiteet. Myös palvelukokonaisuuden osana tapahtuva kuljetustustoiminta kuuluu tämän veloitteen piiriin.

Jos matkailupalveluyritysten palvelupaketin osana tapahtuvia kuljetuksia ei vapauteta taksiliikenneluvan piiristä, MaRa vaatii, että liikennepalvelulain 18 §:ään tulee säätää poikkeus palvelupaketin osana tapahtuvia kuljetuksia koskien:

Liikennepalvelulain 18 §:n varautumissuunnitelman laatimisvelvollisuus ei koske tilanteita, joissa kuljetus on osa koti- tai matkailupalveluyrityksen tarjoamaa palvelukokonaisuutta ja tapahtuu palveluyrityksen hallinnassa olevalla ajoneuvolla.

MaRa toteaa, että ehdotettu varautumissuunnitelman laatiminen aiheuttaisi turhaa hallinnollista taakkaa ja kustannuksia myös monissa matkailuyritysten kuljetustilanteissa, vaikka kyse ei olisi palvelupaketin osana tapahtuvista kuljetuksista. Esimerkiksi hotelli on voinut hankkia taksiliikenneluvan, kun se tarjoaa ainoastaan hotellissa majoittuville asiakkailleen (lentokenttä)kuljetuksia erillisenä tilauspalveluna. Kuljetuksia ei tarjota yleisölle vaan ennalta rajatulle asiakaspiirille. MaRa katsoo, että on ylimitoitettua sääntelyä, että hotellin tulisi siellä majoittuvien asiakkaiden lentokenttäkuljetuksiin varten laatia liikennepalvelulain 18 §:n nojalla varautumissuunnitelma.

MaRa vaatii, että varautumissuunnitelman laatimisvelvollisuuden (18 §) ulkopuolelle rajataan myös ne tilanteet, joissa taksiliikennelupaa edellyttäviä kuljetuksia ei tarjota yleisölle vaan ennalta rajatulle asiakaspiirille. Tällaisesta asiakaspiiristä on kysymys esimerkiksi silloin kun taksiliikenneluvan hankkinut hotelli tarjoaa vain hotellin asiakkaille lentokenttäkuljetuksia hotellin omalla ajoneuvolla.

Lisätietoja asiasta antaa lakimies Kai Massa, 09-6220 2047, kai.massa@mara.fi

Kunnioitavasti,

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Timo Lappi

toimitusjohtaja

Veli-Matti Aittoniemi

varatoimitusjohtaja

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyhtiöitä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, cateringyhtiöitä, einestiloja ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyhtiöitä, luontomatkatyhtiöitä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 2 800 jäsentä, joilla on 7 700 toimi-paikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.

Massa Kai
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry